

ВОДИ ЗА КЪПАНЕ

Интереса към качеството на водите за къпане в Европейския съюз е голям. Качеството на водите за къпане е може би един от най-важните фактори, определящи избора на европейските граждани къде да прекарат годишната си почивка или почивните дни в края на седмицата. Чистотата и безопасността на водите за къпане са и важни аргументи за привличането на туристи и развитието на туризма в страните членки на ЕК. Директиви 76/160/ЕИО и 2006/7/ЕО регламентират задължителни и препоръчителни изисквания към качеството на водите за къпане в Европейския съюз.

Като страна членка на ЕС от 2007 г. и в съответствие с изискванията като Министерство на здравеопазването, като компетентен орган, съгласно Закона за водите за трета поредна година изготви и предостави на ЕК доклад за качеството на водите за къпане в Република България.

Данните в доклада се основават на провеждания от териториалните органи на МЗ -РЗИ мониторинг на качеството на водите за къпане. Анализите са извършени с честота и по методи, съответстващи на изискваните в директива 76/160/ЕИО относно качеството на водите за къпане. За изготвяне на доклада отново беше използван специализирания софтуерен продукт на Европейската комисия „BWATER 2.2”.

През сезона за къпане 2010 г. са изследвани общо 14 от посочените за мониториране параметри в горепосочената директива. Допълнително са изследвани и показателите „Е. Коли” и „Чревни ентерококи”, които е необходимо да се мониторира според новата Директива 2006/7/ЕО за управление качеството на водите за къпане. Съгласно указанията на ЕК при отчитане на съответствието на водите за къпане за всяка зона, през сезона за къпане като цяло, от всички изследвани показатели, се взимат предвид пет – два микробиологични („обща колиформна” и „фекална колиформна”) и три физико-химични (повърхностно активни вещества, реагиращи с метиленово синьо”, „минерални масла” и „феноли”).

Според получените резултати от изследванията за сезона като цяло водите се категоризират в четири категории:

- съответстващи на по-строгите препоръчителни стойности за петте параметри;
- съответстващи само на задължителните стойности по петте параметри;
- несъответстващи на задължителните стойности за съответните параметри;
- води(зони), за които е била наложена постоянна забрана или са били затворени за известен период от време през сезона за къпане.

Дължина на сезона за къпане и брой на водите (зоните) за къпане

В зависимост от местоположението на водите за къпане продължителността на сезона за къпане варира за отделните зони, но като цяло за морските води за къпане започва от 15.05. - 01.07. и завършва до 01.09.- 30.09., а за вътрешните зони за къпане продължава от 01.06.или 15.06. до 01.09.

През 2010 г. броя на зоните разположени на Черноморското крайбрежие е 90. Броя на зоните за къпане със сладководни води, разположени при вътрешни водоеми е 4 (една в област Разград и три в област Кърджали). Малкият брой на последните се дължи на

продължаващата незаинтересованост на общинските власти и частни фирми да организират и поддържат такива зони във вътрешността на страната и строгото национално законодателство в областта на водното спасяване, изискващо издаване на забрана за къпане на всички места където не са спазени необходимите изисквания в това отношение. **Броят на зоните (водите) за къпане на България съставляват около 0,4% от всички води за къпане, докладвани от страните членки за 2010 г.**

Резултати от провеждания мониторинг на качеството на водите за къпане

През 2010 г. не се отчитат зони за къпане, в които водите да не съответстват на задължителните изисквания. През 2009 г. техният брой е бил 1, а през 2008 г. - 6 (две са в област Варна и 4 в област Бургас).

Това означава, че 100% от зоните за къпане съответстват на задължителните изисквания.

Тук следва да се подчертае, че според нормативните документи, при установената минимална честота на взимане на проби (веднъж на две седмици), дори при наличие на една проба през сезона за къпане, която да не съответства на задължителните изисквания за даден микробиологичен показател, като цяло за сезона тази зона за къпане се причислява към зоните, несъответстващи на задължителните изисквания.

На по-строгите препоръчителни норми съответстват 80 зони (76 по Черноморието и 4 вътрешни зони), което представлява 85,1%. През 2009 г. броят на тези зони е бил 84 (81 на Черноморието и 3 във вътрешността на страната), което изразено в процентно съотношение е 90,3%. През 2008 г. 72 зони или 77,4% са съответствали на препоръчителните норми. По този показател през 2010 г. страната се нарежда на 6-то място сред страните членки на Европейския съюз.

През 2010 г., подобно на предходните две години не е имало зони за къпане с наложена временна или постоянна забрана.

Основните показатели, по които са отчетени несъответствия са „обща коли форми“ и „фекални колиформи“ и „фекални стрептококи“. От химичните показатели най-често се наблюдават несъответствия по показател „разтворен кислород“.

Обобщени резултатите за качеството на водите за къпане за последните са представени в табл.1

Табл.1 Обобщени данни за качество на водите за къпане в периода 2007 – 2010 г.

		Общ брой води за къпане	Съответстващи на препоръчител- ните стойности		Съответстващи на задължителните стойности		Несъответстващи на задължителните стойности		Забранени (временно или постоянно)	
			бройг	%	брой	%	брой	%	брой	%
Крайбрежни води за къпане по Черноморското крайбрежие	2007	89	68	76,4	80	89,9	8	9,0	1	1,1
	2008	89	70	78,7	83	93,3	6	6,7	0	0,0
	2009	89	81	91,0	88	98,9	1	1,1	0	0,0
	2010	90	76	84,4	90	100,0	0	0,0	0	0,0

Сладководни	2007	3	3	100,0	3	100,0	0	0,0	0	0,0
води за къпане	2008	4	2	50,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0
във	2009	4	3	75,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0
вътрешността	2010	4	4	100,0	4	100,0	0	0,0	0	0,0
на страната										

Източник: МЗ по данни на РЗИ

Информация за обществеността

Резултатите от извършвания мониторинг на качествата на водите за къпане се предоставят на обществеността чрез регионалните средства за масова информация, които получават актуална информация при редовните пресконференции, организирани от местните регионални инспекции за опазване и контрол на общественото здраве. Съществува практика актуална информация за качеството на водите за къпане да се предоставя и на гостите на големите хотели по Черноморието.

Актуална информация за качеството на водите за къпане може да се намери на електронните страници на регионалните здравни инспекции Бургас, Варна, Добрич, Кърджали и Разград (за страната). На електронната страница на Европейската комисия http://ec.europa.eu/environment/water/water-bathing/index_en.html се предоставя информация за качеството на водите за къпане във всички страни членки на Европейския съюз, вкл. и за Република България.

Мерки за опазване и подобряване качеството на водите за къпане

Недостатъчния брой и капацитет на пречиствателните станции за отпадъчни води, нерегламентирани зауствания и изпускания на такива води, вкл. и от заведения, разположени на плажа, при засиленото в последните години строителство, са едни от основните причини за влошаване качеството на водите за къпане по Черноморското крайбрежие.

Целият Черноморски район е обявен за чувствителна зона по смисъла на Закона за водите и е в ход осъществяване на екшън плана за изпълнение на задълженията на Република България по отношение на Директива 91/271/ЕИО относно пречистването на градските отпадъчни води, цялата територия на Черноморското крайбрежие е определена като чувствителна зона и е включена в програма с приоритетни мерки. Съгласно тази програма (по данни на МОСВ) през 2010 г. в района на Черноморското крайбрежие работят 35 пречиствателни станции за отпадъчни води, обслужващи 44 агломерации. Необходимо е да се изградят още 24 станции до края на 2014г. за останалите 58 агломерации.

Установените с приетия през 2007 г. Закон за Черноморското крайбрежие, разпоредби за установяване на два вида охранителни зони по крайбрежието (по-голямата от които обхващаща район с широчина от 2,1 км по цялата дължина на Черноморското крайбрежие), в които определени дейности (в т.ч. строителство на обекти замърсяващи околната среда, използването на пестициди и минерални торове) е забранено или ограничено, също се очаква да окаже положително въздействие върху качеството на водите за къпане.

Както бе отбелязано и по-горе, контролът върху спазване правилата на добрата земеделска практика и други мерки с цел недопускане замърсяването на водите с нитрати от

зеделски дейности и реализиране на програми за обучение на фермерите, също са важна предпоставка за недопускане замърсяването на и на водите за къпане по Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната.

Фиг.3 Карта с разположение на зоните за къпане и качеството на водите за къпане

